



Vårändringsbudget för 2015

Till finansutskottet

Finansutskottet har genom beslut den 19 april 2015 inbjudit övriga utskott att senast den 26 maj 2015 yttra sig över vårändringsbudgeten för 2015 och årsredovisningen för staten för 2014 (prop. 2014/15:99, skr. 2014/15:101) samt därtill hörande motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på de delar av vårändringsbudgeten som avser utgiftsområdena 5 och 7.

Riksdagen godkände 2001 att man fr.o.m. 2002 flyttar de delar av utgiftsområde 5 som rör utrikesförvaltningen till utgiftsområde 1 (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:FiU20). Till följd av detta beslut, och därmed sammanhängande ändring i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:KU23), behandlar utskottet de frågor som rör utrikesförvaltningen i form av ett yttrande till konstitutionsutskottet, som bereder ärenden inom utgiftsområde 1. Mot denna bakgrund lämnar utskottet i detta yttrande även synpunkter på anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 i de delar som berör utrikesförvaltningen samt därtill hörande motioner.

I samband med ärendets beredning har utskottet fått information från kabinetssekreterare Annika Söder och statssekreterare Ulrika Modéer, båda UD, om utgiftsområde 5 och 7 samt om utrikesförvaltningens ekonomiska läge.

I ärendet finns en avvikande mening (SD) och två särskilda yttranden (M, C, FP, KD respektive SD).

Utskottets överväganden

Propositionen

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. ökas med 93 miljoner kronor. Ändringen innebär en återgång till det förslag som regeringen lämnade i budgetpropositionen och är enligt regeringen nödvändig för att upprätthålla verksamhetsnivån.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer ökas med 87 miljoner kronor. Detta beror bl.a. på att avgifterna till ett antal internationella organisationer såsom FN, Europarådet, OSSE och Nordiska ministerrådet förväntas bli högre än vad som förutsågs i budgetpropositionen, framför allt på grund av valutafluktuationer. Avgifterna väntas även bli högre till följd av en ökning av antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 24 miljoner kronor. Av denna minskning avser 20 miljoner kronor en återgång till vad regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 och resterande neddragning på 4 miljoner kronor sker för att finansiera ökningen av anslaget 1:1.

Anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning minskas med 1,5 miljoner kronor, anslaget 1:9 Svenska institutet minskas med 3 miljoner kronor och anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen minskas med 8,5 miljoner kronor. Dessa neddragningar sker också för att finansiera ökningen av anslaget 1:1 och påverkar i viss utsträckning omfattningen av de verksamheter som finansieras från anslagen.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet minskas med 237,1 miljoner kronor, vilket till viss del bedöms påverka de verksamheter som finansieras från anslaget. Ändringen avser dels en ökning av anslaget med 250 miljoner kronor för att med additionella medel finansiera klimatinsatser i utvecklingsländer, dels en minskning med 479 miljoner kronor för att finansiera ökade kostnader inom utgiftsområde 8 Migration.

Anslaget 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökas med 8,1 miljoner kronor för att finansiera ökade kostnader för utlandsmyndigheter till följd av valutakursförändringar. Ökningen finansieras genom motsvarande minskning av anslaget 1:1 Biståndsverksamhet.

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna föreslår i flerpardition 2014/15:3089 av Anna Kinberg Batra m.fl. yrkande 1 (delvis) att anslaget 4:1 Regeringskansliet inom utgiftsområde 1 bör minskas med 93 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Sverigedemokraterna lägger i kommittémotion 2013/14:3085 av Oscar Sjöstedt m.fl. yrkande 4 (delvis) fram ett motsvarande förslag om en minskning av anslaget.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utgiftsområde 1

Regeringen har i vårändringsbudgeten föreslagit att anslaget 4:1 ska öka med 93 miljoner kronor. Det framgår dock inte hur denna anslagsökning ska fördelas på de olika departementen.

Utskottet vill understryka att Sveriges representation utomlands är en viktig fråga för vårt lands utrikes-, säkerhets-, bistånds- och näringspolitik. Enligt utskottet är en väl rustad utrikesförvaltning, både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen, en förutsättning för att kunna vidmakthålla relationer som ligger till grund för samarbete på viktiga områden och för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender i världen.

Utskottet noterar att regeringen i proposition 2014/15:109 Försvarspolitik inriktning bedömer att det råder stor osäkerhet om hur det internationella systemet kommer att utvecklas framöver. Regeringen anser att flera internationella institutioner och regimer visar tecken på utmattning samtidigt som de utmanas från flera håll av både statliga och icke-statliga aktörer. Till detta kommer att många problem som uppkommer till följd av de snabba sociala och politiska förändringarna höga krav på beslutsfattande och krishantering. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets uppfattning av stor vikt att Sveriges utrikesförvaltning tilldelas nödvändiga resurser.

Den 19 maj 2015 informerade kabinetssekreteraren utskottet om utrikesförvaltningens ekonomi, såvitt avser läget innan vårändringsbudgeten är beslutad. Det framgick att vissa besparingar genomförs, framför allt på personal- och fastighetssidan, och att den ekonomiska situationen betraktas som stabil.

Utskottet vill understryka vikten av att regeringen löpande samråder med riksdagen om den strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. Att öppna och stänga myndigheter påverkar Sveriges internationella relationer och medför kostnader. Det är därför viktigt att sådana beslut är långsiktiga och bygger på politiskt och ekonomiskt väl förankrade strategier. Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att regeringen återkommer till utskottet med mer information om eventuella förändringar av utlandsorganisationen så snart riksdagen har fastställt vårändringsbudgeten.

Av kabinetssekreterarens föredragning framgick också att det nordiska samarbetet i fråga om utlandsmyndigheter fortsätter att utvecklas, vilket utskottet välkomnar.

Utrikesutskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att finansutskottet avstyrker motionerna 2014/15:3089 yrkande 1 och 2014/15:3085 yrkande 4 i de delar som avser anslaget 4:1 inom utgiftsområde 1.

Utgiftsområde 5

Kostnaden för Sveriges obligatoriska avgifter till internationella organisationer (anslaget 1:1) har ökat med ca 87 miljoner kronor, framför allt till följd av växelkursförändringar. För att finansiera delar av den ökade kostnaden föreslår regeringen att andra anslag inom utgiftsområde 5 minskas med totalt 17 miljoner kronor. Utskottet noterar att utfallet för anslaget 1:1 under 2014 var 325 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten (skr. 2014/15:101), vilket indikerar att denna anslagspost kan variera en del beroende på omvärldsfaktorer. Enligt utskottet är det olyckligt om andra verksamheter inom utgiftsområdet regelmässigt ska påverkas av dessa fluktuationer och utgår från att regeringen verkar för att undvika att kärnverksamhet påverkas av de föreslagna neddragningarna.

I sammanhanget vill utskottet också erinra om betänkande 2014/15:UU17 där utskottet behandlar Riksrevisionens rapport om valutahanteringen i det internationella utvecklingssamarbetet. I betänkandet betonade utskottet vikten av att Utrikesdepartementet ser över möjligheterna att effektivisera valutahanteringen i avvaktan på att ett nytt statligt ramavtal för valutahandling träder i kraft som gör det möjligt för Riksgälden att samlat hantera valutaväxlingar för myndigheternas räkning.

Regeringen föreslår också att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 20 miljoner kronor, förutom den neddragning av anslaget som används för att finansiera ökade kostnader under anslaget 1:1. Utskottet står fast vid sitt tidigare ställningstagande (bet. 2014/15:UU1) att Sverige, genom medverkan i internationellt samarbete, inklusive internationell krishantering och annan freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, kan bidra till att förebygga, hantera och lösa kriser och till fredsbyggande.

Utgiftsområde 7

Utskottet har tidigare understrukt vikten av att Sverige fortsatt bidrar till klimatsatser i utvecklingsländer och noterar att regeringen föreslår att anslaget 1:1 Biståndsverksamhet ökas med 250 miljoner kronor utöver biståndsramen för att finansiera sådana insatser, bl.a. genom de fonder som etablerats för ändamålet (t.ex. Gröna klimatfonden). Förslaget innebär att Sveriges offentliga bistånd, enligt OECD:s definition, beräknas överstiga enprocentsmålet under 2015.

Utskottet noterar vidare att regeringen föreslår att anslaget 1:1 minskas med 487 miljoner kronor, bl.a. till följd av ökade kostnader för migration inom

utgiftsområde 8. Det framgick av statssekreterare Ulrika Modéers redovisning för utskottet den 21 maj 2015 att vid hanteringen av det minskade anslaget kommer regeringen att värna ingångna avtal samt insatser för jämställdhet och hälsa, bl.a. kommer det svenska bidraget till den globala vaccinationsalliansen GAVI (Global Alliance for Vaccines and Immunizations) att vara oförändrat vilket utskottet välkomnar.

Stockholm den 26 maj 2015

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Anna-Lena Sörenson (S), Sofia Arkelsten (M), Olle Thorell (S), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Katarina Köhler (S), Kerstin Lundgren (C), Valter Mutz (MP), Göran Pettersson (M), Pyry Niemi (S), Björn Söder (SD), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Krister Örnfjäder (S) och Tina Acketoft (FP).

Avvikande mening

Utgiftsområde 1, anslaget 4:1 (SD)

Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Vi anser att anslaget 4:1 Regeringskansliet inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bör minskas med 93 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion 2014/15:3085 yrkande 4 i de delar som avser det ovan nämnda anslaget.

Vi står även i övrigt bakom Sverigedemokraternas förslag i den aktuella motionen.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (M, C, FP, KD)

Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Kerstin Lundgren (C), Göran Pettersson (M), Sofia Damm (KD) och Tina Acketoft (FP) anför:

Ordning och reda i ekonomin och en politik för fler i arbete är det som bygger Sverige starkt. Det är kärnan i Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken. Sverige har klarat den utdragna lågkonjunkturen bättre än många jämförbara länder, och vi ser nu en allt bredare återhämtning av den svenska ekonomin. Det behövs dock ett fortsatt fokus på ansvarsfull ekonomisk politik och strukturellt riktiga reformer för att värna återhämtningen och skapa fler varaktiga jobb och högre tillväxt. När vi är många som jobbar hjälps vi åt att skapa mer resurser till det som är gemensamt.

Vi konstaterar att Alliansens budgetförslag skiljer sig åt från förslaget från regeringen på två punkter inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, bl.a. avseende anslaget 4:1 Regeringskansliet. Vi står naturligtvis bakom vår motion och de förslagen men hänvisar vad gäller detta till yttrandet från Konstitutionsutskottet.

2. Särskilt yttrande (SD)

Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten att 250 miljoner kronor ska tillföras biståndsbudgeten för klimatinsatser i utvecklingsländer. Dessa medel ska vara additionella och alltså inte räknas in i biståndsramen. Sverigedemokraterna motsätter sig detta då vi inte vill se additionella medel till klimatinsatser i biståndsbudgeten. Även vi anser att insatser för att värna miljö och klimat är viktigt i biståndet, men vi anser att det kan rymmas inom biståndsramen då det enligt OECD:s definition är biståndsfähigt.